

ע"פ 2313/22 - ווסים סרור, פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2313/22

ע"פ 2445/22

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

כבוד השופט ח' כבוב

כבוד השופט י' כשר

המערער ב-ע"פ 2313/22: ווסים סרור

המערער ב-ע"פ 2445/22: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי ירושלים ב-תפ"ח 13604-07-21 מיום 22.2.2022 שניתן על ידי סג"נ השופט ר' כרמל והשופטים א' רומנוב ו-ש' רנר

תאריך הישיבה: ה' בחשון התשפ"ג (30.10.2022)

בשם המערער ב-ע"פ 2313/22: עו"ד מחמוד מוחמד

בשם המערער ב-ע"פ 2445/22: עו"ד יחיא מוסטפא

עמוד 1

בשם המשיבה:

עו"ד איתי שהם

מתורגמנית:

גב' שושנה כהן

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי ירושלים (השופטים ר' כרמל, א' רומנוב ו-ש' רנר) ב-תפ"ח 13604-07-21 מיום 22.2.2022, בגדרו נגזר על המערערים עונש של 34 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. זאת, בגין הרשעתם בעבירת מעשה טרור של תקיפה בנסיבות מחמירות. הערעורים נסובים על חומרת העונש.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. כאמור בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן, צוין כי "במהלך חודש הרמדאן בשנת 2021, התרחשו בארץ בכלל, ובירושלים בפרט, התפרעויות ותקיפות שכללו אלימות, זריקות אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב, בשל מוצאם מתוך מניע גזעני, וכן התפרעויות ותקיפות על רקע לאומני נגד כוחות המשטרה והביטחון".

3. על פי עיקרי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 22.4.2021, סמוך לשעת חצות, נהג ברכבו י' - יהודי בעל חזות יהודית דתית, בכביש הראשי בואדי ג'וז בירושלים, בדרכו לכותל המערבי לתפילת ערבית. בשלב מסוים, נאלץ י' לעמוד בפקק תנועה סמוך לתחנת הדלק שמול מוזיאון רוקפלר. בשלב זה, אנשים אשר התגודדו במקום וזיהו אותו כ"יהודי" החלו לתקוף אותו ואת רכבו בשל כך באמצעות, בין היתר, ידוי אבנים, בעיטות ומכות.

י' יצא מהרכב והחל להימלט על נפשו, אך חלק מהפורעים רדפו אחריו, הפילו אותו לקרקע והיכו אותו בכל חלקי גופו. בעוד י' שרוע על הקרקע, המערערים הצטרפו לפורעים, כך שהמערער 1 בעט ב-י' והיכה אותו ברגליו באמצעות קסדת אופנוע; והמערער 2 בעט ברגליו של י' שתי בעיטות, ולאחר מכן שב ובעט בו שתי בעיטות נוספות ברגליו. המערערים עשו כן מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. לאחר שהמערערים עזבו את י', הפורעים המשיכו להכותו ואף הציתו את רכבו. כתוצאה ממעשי הפורעים, נגרמו ל-י' חבלות, חתך בראשו, כאבים בכל חלקי גופו ורכבו נשרף.

בגין המעשים המתוארים לעיל, למערערים יוחסה עבירה של מעשה טרור של תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) בצירוף סעיף 379 לחוק וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

גזר הדין

4. המערערים הורשעו על פי הודאתם במיוחס להם בכתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

5. בית המשפט המחוזי בגזר דינו עמד על חומרת מעשי המערערים אשר תקפו אדם "בצוותא חדא" עם המון מתפרע רק בשל היותו יהודי ומתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. הודגש, כי המערערים היו אחראים למעשיהם ויכלו לחדול מביצועם בכמה הזדמנויות. עוד צוין, כי החומרה היתרה הנלווית למעשים נובעת מכך שאלו נעשו במהלך תקופת הרמדאן הנפיצה והרגישה, בעוד שהתרחשו התפרעויות ותקיפות מתוך מניע גזעני, כך שמעשי המערערים "שפכו שמן על מדורה בוערת זו". בהינתן האמור, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת המבכרת שיקולי הרתעה בעבירות מעין אלו, בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שנתיים וחצי מאסר בפועל ועד שבע שנות מאסר בפועל.

בגזירת עונשם של המערערים בגדרי המתחם, בית המשפט המחוזי זקף לזכותם את גילם הצעיר; העדר עבר פלילי לחובתם; הודאתם במעשים אשר תרמה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליך; והחרטה שהביעו על מעשיהם. כמו כן, בית המשפט לקח בחשבון בגזר דינו את מעצרו הממושך של המערערים.

אשר על כן, בית המשפט המחוזי גזר על כל אחד מהמערערים, 34 חודשי מאסר בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעברו עבירה מסוג "פשע", למשך 3 שנים; ופיצוי ל-י' בסך 10,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

6. לטענת המערערים, כפי שהודגש בהודעות הערעור ונטען בדיון לפנינו, בית המשפט המחוזי החמיר בגזירת עונשם יתר על המידה.

לשיטת המערער 1, ביחס למתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו, נטען כי זה חורג לחומרה ממתחמי ענישה אשר נקבעו במקרים דומים. כמו כן, נטען כי בגזירת עונשו בגדרי המתחם, לא ניתן משקל מספק להעדר עבר פלילי לחובתו ולעובדה כי הוא הודה בהזדמנות הראשונה באופן אשר הוביל לחסכון בזמן שיפוטי יקר.

לטענת המערער 2, עונש המאסר בפועל אשר נגזר עליו חמור באופן אשר אינו תואם את חומרת המעשים לכשעצמם ואינו הולם את מדיניות הענישה הנוהגת. נטען כי נוכח נסיבות ביצוע העבירה דנן, בכללן הנזק שנגרם ל-י' - "תמוהה" הצבת גבולו העליון של מתחם העונש ההולם בסמוך לעונש המרבי. בנוסף, נטען כי בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה רחב מדי אשר הוביל לשרירותיות בקביעת העונש הראוי. אשר לגזירת עונשו של המערער 2 בגדרי המתחם נטען כי בית המשפט המחוזי לא שקל כראוי את נסיבותיו האישיות לקולה, בכללן, הודאתו מיד במעשים; מעצרו הממושך; גילו הצעיר; וגיוני המעשים על ידי משפחתו.

7. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי. נטען כי במקרי אלימות מעין אלו, שיקולים בדבר שלום הציבור עדיפים על שיקולי שיקום ומניעים אישיים. הודגש כי המערערים הצטרפו לתקיפת י' כאשר הוא שרוע

על הרצפה וההמון מכה בו, ואילו האחריות באירועים אלו אינה נמדדת לפי כמות הבעיטות הספציפית של הנאשם אלא בבחינת כוונתו לקחת חלק במעשים אלו על רקע לאומני. משכך, הובהר כי אמנם העונש אשר נגזר על המערערים גבוה, אולם הוא "מתכתב עם המציאות בה אנו חיים".

דין והכרעה

8. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

נקודת המוצא לדיוננו היא כי בית משפט זה ביושבו כערכאת ערעור לא יתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 3187/21 אלקאדי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.8.2022)). בהינתן אמות המידה האמורות, ניכר כי אין לקבל את הערעור שלפנינו.

9. בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בענישה הולמת ומרתיעה בעבירות שעניין התפרעויות המונים ככלל. חומרת עבירות אלו נעוצה בכך שלצד הסכנה המוחשית והפיזית לאזרחים, מעשים אלו זורים אימה וחרדה בציבור, ומערערים את יסודות שלטון החוק וגורמי האכיפה (ע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ערדא, פסקה 14 (25.7.2022)).

לא כל שכן, נדרשת ענישה ראויה כלפי מעשה התפרעות המצטרף לגל התפרעויות אלימות ששוטף את רחובות ישראל בתקופה ביטחונית מתוחה. בכך, חלף התנהגות אחראית שבכוחה להרגיע את המתח בין האזרחים, הפורעים מלבים במו ידיהם את בעירת האלימות ואף מקשים על כוחות הביטחון להשיב את הסדר האזרחי והציבורי על כנו. משכך, נדרשת ענישה אשר תרתיע השתתפות בהתפרעויות אלימות העלולות בנקל להסב נזק לרכוש ולחיי אדם (ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסווד, פסקה 10 (24.2.2022)).

10. האירוע מושא ענייננו התרחש בעיצומו של מבצע "שומר החומות". היו אלו ימים קודרים, בהם אלימות ושנאה גאו ברחובות ישראל והתפרעויות ממניעים גזעניים לאומניים התרחשו מדי יום ביומו. במערכה זו, אזרחי ישראל היו שרויים תחת אלימות בשתי חזיתות בה בעת - מבית ומחוץ.

על רקע האמור, כמתואר בכתב האישום המתוקן, קבוצת פורעים התגודדה בשעות הערב בירושלים. בשלב מסוים, הפורעים תקפו באלימות וללא מעצורים את י' בשל היותו "יהודי". י' ביקש לנוס על חייו, אך הפורעים רדפו אחריו, היכו אותו ללא רחם בכל חלקי גופו והפילו אותו ארצה. בעוד י' שרוע על הארץ, המערערים הצטרפו מיוזמתם לחבורת הפורעים והפלו בו מכותיהם בבעיטות בגופו ובמכות באמצעות קסדת אופנוע. לאחר שהמערערים עזבו את המקום, הפורעים המשיכו להכות בי' ואף הציתו את רכבו. מעשים אלו דורשים ענישה הולמת ומרתיעה.

11. חומרה יתרה נודעת למעשי המערערים משאלו נעשו מתוך מניע גזעני לאומני, בליבה של תקופה נפיצה ורגישה. על הענישה הראויה בגין עבירות מעין אלו כתבתי בעניין אחר:

"המסר העונשי שיש להשמיע באופן חד וברור הוא כי מעשים מעין אלו, הנעשים על רקע גזעני, הם מן החמורים שבדין ויש להוקיעם מכל וכל - בין אם מדובר בקורבן מהמגזר היהודי, ובן אם הקורבן משתייך למגזר הערבי, כבענייננו" (ע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה, פסקה 10 (6.3.2022) (להלן: עניין אוחנינה)).

12. אם כן, מלבד החומרה הכרוכה באלימות המערערים כשלעצמה, למעשיהם נלווה משקל מכביד לחובתם נוכח העובדה שאלו נעשו מתוך מניע גזעני לאומני; עיתוי התרחשות ההתפרעות; ריבוי המשתתפים; ועוצמת האלימות שהפעילו כלפי י'.

13. אף איני מוצא ממש בטענות המערערים בדבר המשקל אותו הקנה בית המשפט המחוזי לנסיבותיהם האישיות, איש איש ונסיבותיו. נסיבות אלו שוקללו כנדרש על ידי בית המשפט המחוזי, לצד יתר השיקולים ונסיבות העבירה. בפרט, בשים לב למדיניות הענישה הנהוגה לפיה בעבירות המבוצעות על רקע גזעני יש להעדיף שיקולי הגנה על שלום הציבור ובטחונו ושיקולי הרתעת הרבים והיחיד על פני שיקולי ענישה אחרים, בכללם, שיקולי שיקום ונסיבות אישיות (עניין אוחנינה, פסקה 11).

14. אמנם, העונש אשר נגזר על המערערים חמור, אולם לא במידה המצדיקה את קבלת הערעור והתערבותו כערכאת ערעור. בשקלול חומרת המעשים, נסיבות ביצועם ונסיבותיהם האישיות של המערערים יוצא כי העונש אשר בית המשפט המחוזי גזר על המערערים ראוי ואין מקום להתערב בו.

15. משכך, אני סבור כי דין הערעור להידחות, וכך אציע לחבריי.

ש ו פ ט

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' כשר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, י"ג בחשוון התשפ"ג (7.11.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט